

L Ä R A R H A N D L E D N I N G

LEVNADSREGLER
KRISTENDOM

Tänket bakom filmen

Fördomar bekämpas genom kunskap! Syftet bakom filmerna är att vi vill öka kunskapen om våra världsreligioner och därmed minska klyftor mellan oss människor, både inom Sverige och globalt.

Filmserien INblick i världsreligionerna är en filmserie i religion för årskurs 6 och uppåt och bygger på läroplanen för grundskolan Lgr 11. Varje film har ett tema som utgår från syftesbeskrivning och det centrala innehållet inom ämnet religion.

Vilka centrala tankegångar finns i våra världsreligioner och hur tar de sig uttryck i heliga rum och platser, heliga skrifter, ritualer, högtider, levnadsregler, ledarroller, symboler, frågor om döden m.m.? Vilken betydelse har religionerna för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet? Hur resonerar de olika religionerna kring jämställdhet och könsroller?

Filmserien tar upp bland annat de här frågeställningarna och belyser dem från olika perspektiv. I filmerna deltar representanter för religionerna, både vuxna och ungdomar och andliga ledare. Religionsvetare deltar i syfte att belysa frågeställningarna utifrån ett vetenskapligt perspektiv.

Vår förhoppning är att filmerna bidrar till en fördjupning av kunskap av världsreligionerna samt ger inspiration till samtal och resonemang om religionernas betydelse för oss människor och vårt samhälle.

Förslag på arbetsmetod med filmen i fokus

RT-modellen

Vi utgår från RT-modellen i arbetet med filmerna i INblick-serien. RT (Reciprocal Teaching) utarbetades av forskarna Palincsar och Brown som tog fram fyra grundstrategier som expertläsare använder för att förstå det lästa. Modellen fungerar också utmärkt då det gäller att förstå kontexten i filmer. De fyra grundstrategierna är att förutspå, att ställa frågor, att reda ut oklarheter och att sammanfatta. Detta görs enskilt, i par och alla tillsammans (EPA).

1 Förutspå (innan filmen)

Visa rubriken på filmen t.ex. "Kristendom - Levnadsregler".

Vad tror du att filmen kommer att ta upp?

Låt eleverna först fundera enskilt, sedan i par. Slutligen diskuterar alla tillsammans. Detta gör att man öppnar upp, förbereder sig för vad filmen kan handla om. Efter filmen gör ni en gemensam återkoppling. Stämde det som eleverna förutspådde?

2 Att ställa frågor (under/efter filmen)

Be eleverna att fundera på vilka egna frågor som dök upp under filmvisningen. Efter filmvisningen sätter sig eleverna i mindre grupper (3-4 elever/grupp) och samlar ihop gruppens frågor. Sedan diskuterar man frågorna först i gruppen, sedan alla tillsammans.

Be eleverna att kategorisera frågorna i "Faktafrågor", ex: Varifrån hämtar man levnadsreglerna i Kristendomen? och "Frågor att resonera kring" Ex: Måste män / pojkar ta av sig mössan/hatten i kyrkan? Varför/varför inte? Att få möjlighet att ställa egna frågor skapar nyfikenhet och engagemang hos eleverna. Uppmuntra gärna eleverna att problematisera, d.v.s. att ställa frågor som kräver diskussion av gruppen. Uppmuntra att använda frågeord som Vad, När, Var, Hur och Varför. Uppmuntra också eleverna att ställa frågor som har koppling till deras egna erfarenheter.

3 Att reda ut (efter filmen)

I detta moment diskuteras saker som kan reda ut oklarheter som finns kvar efter moment 2 (Att ställa frågor). Det kan vara nya begrepp som man stött på i filmen eller andra frågor som behöver diskuteras.

I lärohandledningen finns förslag på frågor som du som pedagog kan använda ifall inte gruppen redan har diskuterat dessa. I lärohandledningen finns också en lista på ord och begrepp som ni med fördel kan reda ut tillsammans.

Låt eleverna diskutera ord och begrepp parvis innan alla diskuterar tillsammans.

4 Att sammanfatta (efter filmen)

Be eleverna att sammanfatta med egna ord vad de har lärt sig.

Utgå gärna ifrån frågorna som ni har diskuterat kring.

Sammanfattningen kan ske enskilt, men också parvis och/eller i grupp. Anpassa strukturen kring sammanfattningen efter det som passar gruppen bäst.

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Kopplingar till LGR 11

Syfte

Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om religioner och andra livsåskådningar i det egna samhället och på andra håll i världen. Genom undervisningen ska eleverna bli uppmärksamma på hur människor inom olika religiösa traditioner lever med, och uttrycker, sin religion och tro på olika sätt.

Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att kunna tolka kulturella uttryck med anknytning till religiösa traditioner. Eleverna ska också ges möjligheter att utveckla kunskap om hur man kritiskt granskar källor och samhällsfrågor med koppling till religioner och andra livsåskådningar.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur olika religioner och livsåskådningar ser på frågor som rör kön, jämställdhet, sexualitet och relationer.

Genom undervisningen i ämnet religionskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- *analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,*
- *söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.*
- *reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.*

Förmågor som tränas

I den här filmserien tränas framförallt förmågorna:

1. Begreppslig förmåga
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga
4. Metakognitiv förmåga

Ämne: Religion | Målgrupp: Årskurs 4-6, 7-9

Centrala innehåll i årskurs 4-6

- Ritualer och religiöst motiverade levnadsregler samt heliga platser och rum i kristendomen och i de andra världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Centrala tankegångar bakom ritualer, levnadsregler och heliga platser i kristendomen och de andra världsreligionerna, till exempel som de uttrycks i religiösa berättelser i Bibeln och andra urkunder.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.
- Vad religioner och andra livsåskådningar kan betyda för människors identitet, livsstil och grupptillhörighet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Centrala innehåll i årskurs 7-9

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna kristendom, islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Sambandet mellan samhället och religion i olika tider och på olika platser.
- Konflikter och möjligheter i sekulära och pluralistiska samhällen, till exempel i frågor om religionsfrihet, sexualitet och synen på jämställdhet.
- Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Riter, till exempel namngivning och konfirmation, och deras funktion vid formandet av identiteter och gemenskaper i religiösa och sekulära sammanhang.
- Hur olika livsfrågor, till exempel synen på kärlek och vad som händer efter döden, skildras i religioner och andra livsåskådningar.

ORD & BEGREPP

LEVNADSREGLER

gyllene regeln	Återfinns inom de stora världsreligionerna. "Man ska behandla andra som man själv vill bli behandlad".
världsreligioner	Sammanfattande benämning på de religioner som har världsvid utbredning. Till exempel kristendom, islam, judendom, hinduism och buddism.
tio budorden	Korta regler i Bibeln som förklarar för människor hur de ska dyrka Gud och hur de ska leva.
protestantism	Inriktning i kristendomen och grundades av Martin Luther
katolicismen	Den största och äldsta grenen inom kristendomen. Den katolska kyrkan leds av påven.
ortodoxa kyrkan	Är en gren inom kristendomen. Varje ortodox land har sin egen kyrka. Ordet ortodox betyder bland annat "rätt lära".
levnadsregler	Regler inom religionerna som den troende lever efter och förhåller sig till.
frälsning	Räddning och befrielse från synd och de lidanden och svårigheter den för med sig

ORD & BEGREPP, fortsättning

Mose	Profet och folkledare. Enligt Bibeln tog Mose emot tio Guds bud.
urkunder	Originalbärare av en viss skriftlig information. Inom kristendomen är Bibeln en urkund.
Bibeln	Består av en samling texter som utgör den Heliga skriften för judendomen och kristendomen.
Nya Testamentet	Är den andra delen av den kristna kyrkans bibel.
Gamla Testamentet	Första delen av den kristna kyrkans bibel.
Jesus	Kristendomens centralgestalt. Jesus från Nasaret, kallas ibland för "Guds Son".
dubbla kärleksbudet	Den kristna etikens grundnorm. En slags sammanfattning av tio Guds bud.
ritualer	En form av handling som upprepas efter bestämda mönster. Lyfter fram centrala teman i religionen där ritualen utövas.
sakrament	Är en helig handling som utförs av en präst. Utgör kristendomens viktigaste ritualer.

ORD & BEGREPP, fortsättning

”evigheten”	Kristna tror på evigt liv. Kristna beskriver livet efter detta som ”himlen” - en evig, kärleksfull relation med Gud.
himmelriket	Guds rike eller himmelriket är ett huvudbegrepp i Jesu förkunnelse.
förlåtelse	Kristendomens innersta kärna är förlåtelse. Att ha överseende med felsteg. Jesus jämförde förlåtelse med att avskriva en skuld.
synd	När man medvetet bryter mot Guds vilja. Det skiljer människan från Gud.

FAKTAFRÅGOR

LEVNADSREGLER

Varifrån hämtar man levnadsreglerna i kristendomen?	– Bibeln
Kan du ge några exempel på levnadsregler?	– Tio Guds bud, gyllene regeln, dubbla kärleksbudet. Vad innebär de här reglerna?
Hur uppkom tio Guds bud enligt Bibeln?	– Profeten Mose tog emot tio Guds bud och en rad andra gudomliga lagar på de två stentavlorna på toppen av berget Sinai.
Gäller samma levnadsregler för alla?	– Samma regler gäller för både män och kvinnor.
Vilka olika kyrkor finns inom kristendomen?	– Protestantiska, ortodoxa, katolska.
Hur många sakrament finns det inom de olika förgreningarna i kristendomen?	– Protestantiska har två och ortodoxa och katolska har sju.
Hur används levnadsreglerna i vardagen?	– Hjälpa de behövande, visa ödmjukhet, förlåta, behandla andra som du själv vill bli behandlad, bli en bättre människa etc.

FRÅGOR ATT RESONERA KRING L E V N A D S R E G L E R

- *Varför ska man följa levnadsreglerna?*
- *Finns det levnadsregler som är viktigare att följa än andra?*
- *Följer kristna alla levnadsregler? Måste man det?*
- *Vilka samhällskonsekvenser kan det bli om man bryter mot vissa levnadsregler?*
- *Hur är det att leva som kristen i Sverige idag och hur påverkar levnadsreglerna vardagen?*
- *Är det annorlunda att vara ortodox eller katolsk kristen i Sverige jämfört med att tillhöra den protestantiska kyrkan*

FÖRSLAG PÅ FLER AKTIVITETER L E V N A D S R E G L E R

Besök en kyrka

Förbered frågor med följande fokusområden:

Levnadsregler, Heliga rum, Ledare, Heliga skrifter, Symboler, Guds bilden, Bön och ritualer, Skapelsen och ursprung, Högtider, Efter döden, Identitet och tro eller Heliga platser.

Intervjua en troende kristen

Välj kvinnor, män, barn. Troende i olika åldrar och med olika syn. Spela in en film eller gör en podd.

Kristen för en dag

Berätta hur en dag för en troende kristen kan se ut. Spela in en film, skriv, eller gör en podd.

Jämför religioner

Jämför kristendom med annan religion inom något fokusområde.